

Kurs 2: Inteligentne
nawadnianie
i nawożenie

M1: Podstawy
inteligentnego
nawadniania

www.smartskillsproject.eu

Co-funded by
the European Union

Efekty kształcenia

Celem tego modułu jest przedstawienie kompleksowego wprowadzenia do podstaw inteligentnego nawadniania, czyli nowoczesnej metody gospodarowania wodą w rolnictwie. Dowiesz się, jak ważne jest oszczędzanie wody w dzisiejszym świecie oraz w jaki sposób rolnictwo może stać się bardziej przyjazne dla środowiska i wydajne. Poznasz różnice między systemami **nawadniania kropłowego a zraszającego** oraz **zrozumiesz**, w jaki sposób technologie IoT (Internet rzeczy) pomagają w automatycznym i precyzyjnym dostarczaniu wody do roślin. Ten materiał pomoże Ci zrozumieć, w jaki sposób nauka, technologia i rolnictwo łączą siły, aby stworzyć przyszłość bardziej przyjazną dla środowiska.

Zrozumiesz...

...znaczenie oszczędnego gospodarowania wodą w rolnictwie oraz podstawowe praktyki rolnicze pozwalające na oszczędzanie wody.

Poznasz...

...różnice w działaniu i wykorzystaniu systemów nawadniających.

Dowiesz się...

...jaką rolę odgrywa Internet rzeczy (IoT) w zarządzaniu nawadnianiem.

Spis treści

Moduł 1 przedstawia podstawowe zasady rolnictwa oszczędzającego wodę, porównując systemy nawadniania kropłowego i zraszającego, a także podkreślając, w jaki sposób technologie IoT umożliwiają precyzyjne, oparte na danych zarządzanie zasobami wodnymi. Uczestnicy kursu dowiedzą się, w jaki sposób inteligentne nawadnianie zwiększa plony, ogranicza marnotrawstwo i wspiera zrównoważone rolnictwo w obliczu zmian klimatycznych.

- 01** Metody upraw sprzyjające oszczędzaniu wody
- 02** Systemy nawadniania kropłowego i zraszającego
- 03** Rola IoT w zarządzaniu nawadnianiem
- 04** Ćwiczenie

Licencja umożliwia użytkownikom ponowne wykorzystywanie, rozpowszechnianie, modyfikowanie i tworzenie dzieł pochodnych na podstawie tych materiałów w dowolnym nośniku lub formacie, pod warunkiem wskazania autora. Licencja zezwala na wykorzystanie w celach komercyjnych. Licencja CC BY obejmuje następujące demanty: BY: należy wskazać autora.

Co-funded by
the European Union

Projekt został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Wyłącznie odpowiedzialność za publikację (komunikat) ponosi autor, a Komisja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie informacji w niej zawartych. Zgodnie z nowymi przepisami RODO informujemy, że Partnerstwo będzie przetwarzać Państwa dane osobowe wyłącznie w interesie i na potrzeby projektu, bez naruszania Państwa praw.

METODY UPRAW SPRZYJAJĄCE OSZCZĘDZANIU WODY

01

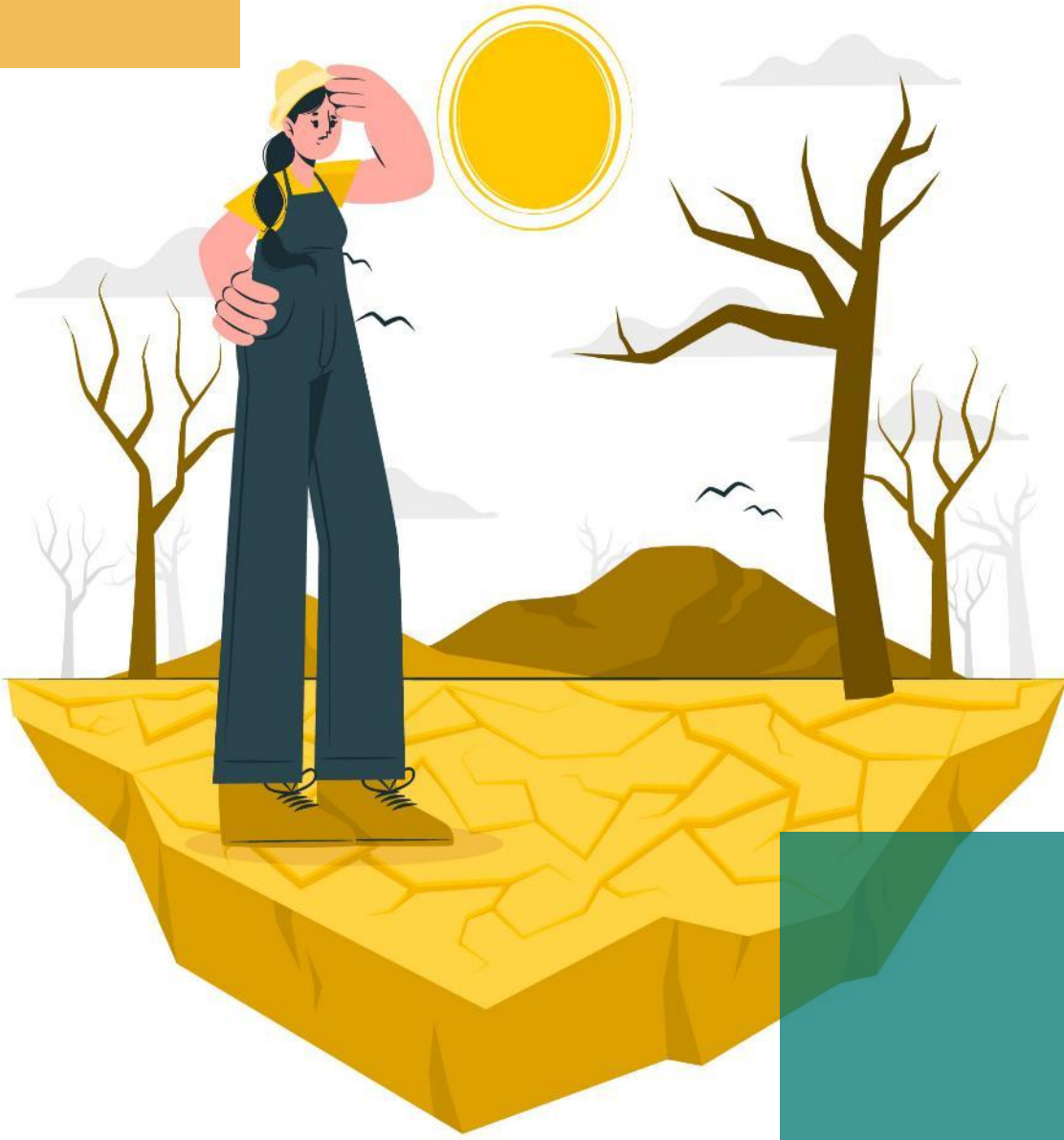

Znaczenie wody w rolnictwie

Woda jest podstawowym zasobem niezbędnym do produkcji roślinnej oraz zwierzęcej. Zmiany klimatyczne powodują wahania temperatur i opadów, co zmusza rolników do zmiany strategii upraw i hodowli w obliczu okresowych niedoborów wody.

Sposoby oszczędzania wody

- ✓ **Monitorowanie wilgotności gleby** – zastosowanie czujników pozwala precyzyjnie określić zapotrzebowanie roślin na wodę.
- ✓ **Wydajne nawadnianie** – systemy nawadniania kroplowego i precyzyjne zraszacze pozwalają ograniczyć straty wody.
- ✓ **Wykorzystanie IoT i automatyki** – inteligentne sterowanie nawadnianiem pozwala zoptymalizować zużycie wody w oparciu o dane zbierane w czasie rzeczywistym.
- ✓ **Rośliny odporne na suszę** – wybór roślin przystosowanych do warunków niedoboru wody.

SYSTEMY NAWADNIANIA KROPELKOWEGO I ZRASZAJĄCEGO

02

Nawadnianie kroplowe i systemy zraszające

Inteligentne nawadnianie stanowi kluczowy element nowoczesnego rolnictwa, umożliwiając oszczędność wody, optymalizację jej zużycia oraz zapewnienie odpowiednich warunków do wzrostu roślin. Jednym z najskuteczniejszych rozwiązań jest system nawadniania kroplowego, który dostarcza wodę bezpośrednio do korzeni roślin, minimalizując straty wody związane z parowaniem lub spływem powierzchniowym.

Systemy nawadniania kroplowego

Są to jedne z najskuteczniejszych metod nawadniania. Polegają na dostarczaniu wody bezpośrednio do strefy korzeniowej roślin za pomocą sieci rur i kroplowników. Zapewnia to jak najefektywniejsze wykorzystanie wody, minimalizując straty i zapewniając roślinom optymalne warunki wzrostu. Systemy kropelkowe można zautomatyzować za pomocą czujników wilgotności gleby i sterowników, co pozwala na precyzyjne zarządzanie nawadnianiem.

Zraszacze

Woda jest rozprowadzana po powierzchni gleby w postaci drobnych kropelek, które naśladują naturalny deszcz. Zraszacze można zaprogramować tak, aby działały o określonych porach oraz dostosować do różnych rodzajów upraw. Są one szczególnie przydatne do nawadniania trawników, pastwisk i dużych obszarów rolniczych.

Porównanie wydajności

Cecha	Nawadnianie kropelkowe	Nawadnianie zraszające
Wydajność wody	Bardzo wysoka (90-95%)	Średnia (60-80%)
Koszt instalacji	Średni/Wysoki	Średni
Zastosowanie	Uprawy polowe, sady, szklarnie	Trawniki, pola uprawne
Wpływ na erozję gleby	Minimalny	Możliwa erozja
Możliwość automatyzacji	Tak	Tak

03

ROLA IoT W ZARZĄDZANIU NAWADNIANIEM

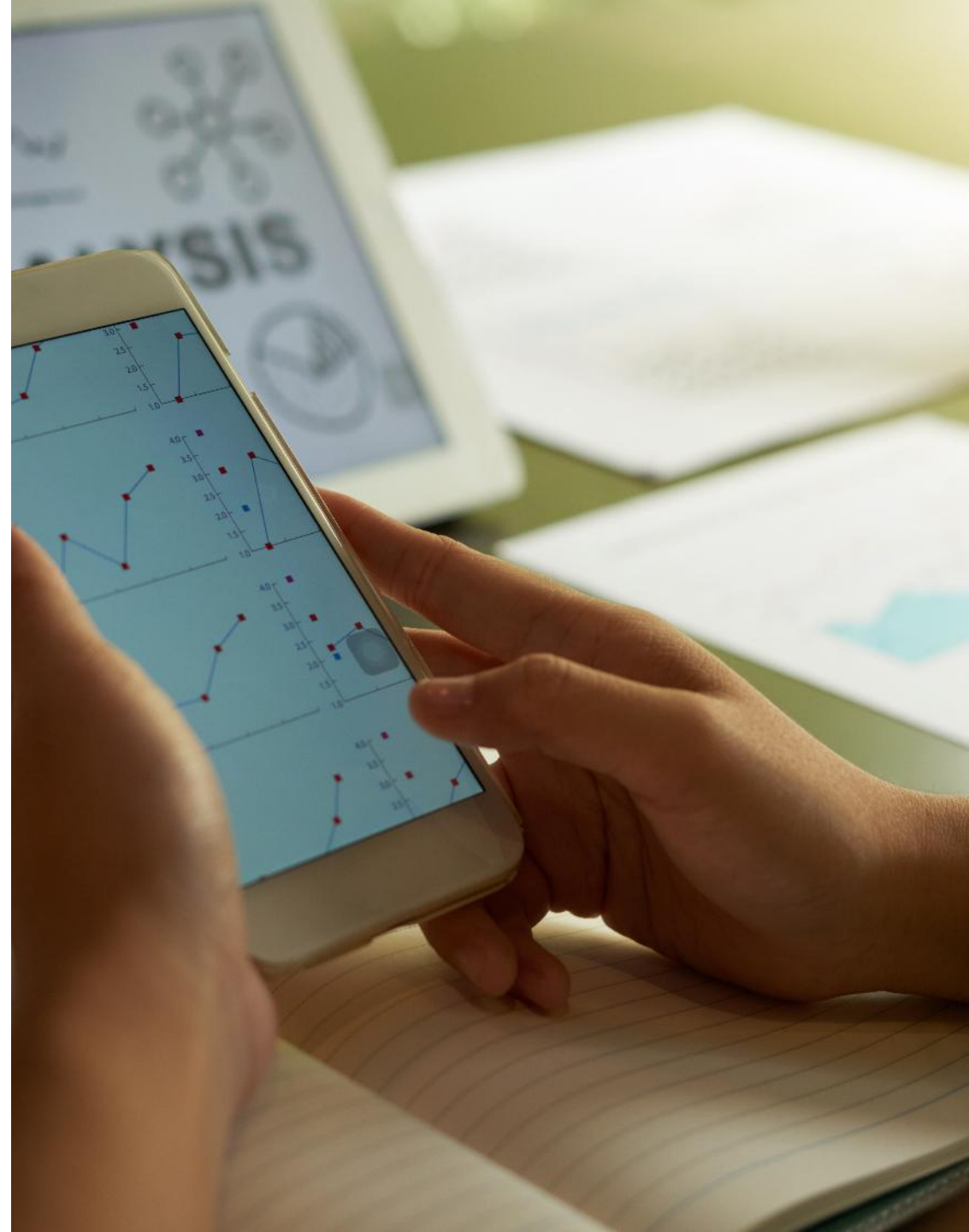
Rola IoT w zarządzaniu nawadnianiem

W połączeniu z technologią Internetu rzeczy (IoT) systemy te stają się jeszcze bardziej wydajne. Dzięki czujnikom wilgotności gleby i temperatury, a także integracji z danymi pogodowymi, rolnicy mogą monitorować stan gleby w czasie rzeczywistym i nawadniać uprawy tylko wtedy, gdy jest to konieczne. W ten sposób zużycie wody jest ściśle dostosowane do aktualnych potrzeb roślin, co przekłada się na oszczędności finansowe i przyczynia się do zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Najważniejsze elementy inteligentnego systemu nawadniającego:

- ✓ **Czujniki wilgotności gleby** – mierzą aktualny poziom wilgotności gleby i przesyłają dane do systemu.
- ✓ **Czujniki pogodowe** – przewidują opady deszczu i parowanie, pomagając zoptymalizować harmonogram nawadniania.
- ✓ **Sterowniki i aplikacje mobilne** – umożliwiają rolnikom zdalne sterowanie nawadnianiem na podstawie zebranych danych.
- ✓ **Systemy AI i Big Data** – analizują dane historyczne dotyczące upraw oraz prognozy pogody w celu optymalizacji zużycia wody.

Jak działa system nawadniający oparty na technologii IoT?

System nawadniania oparty na technologii IoT zazwyczaj składa się z kilku elementów: czujników, systemu sterowania (np. telefon lub komputer), systemu nawadniania (np. nawadniania kropłowego) oraz dostępu do danych pogodowych. Czujniki zainstalowane w glebie mierzą poziom wilgotności i temperaturę, a następnie przesyłają te dane do systemu sterowania. Jeśli wilgotność gleby spadnie poniżej określonego poziomu, system uruchamia nawadnianie.

Korzyści z wykorzystania IoT w nawadnianiu

Precyzja i oszczędności w gospodarce wodnej

W oparciu o dokładne dane z czujników system nawadniający dostarcza wodę tylko wtedy, gdy jest to konieczne. Mniejsze zużycie wody przekłada się na oszczędności.

Ulepszone cykle wzrostu

Automatyzacja może również pomóc w lepszym zarządzaniu cyklami wzrostu roślin, umożliwiając osiągnięcie maksymalnych plonów na każdym etapie ich rozwoju

Zrównoważony rozwój

Dzięki tej technologii możliwe jest bardziej efektywne zarządzanie zasobami, co pozwala zminimalizować negatywny wpływ na środowisko.

Wzrost plonów

Optymalne nawadnianie roślin przekłada się na lepsze warunki uprawy i wyższe plony. Rośliny nawadniane w sposób precyzyjny są zdrowsze i bardziej odporne na czynniki środowiskowe, takie jak susza czy nadmiar wody.

Jak działa inteligentne nawadnianie

Obejrzyj film i poznaj podstawy prawidłowego działania systemu nawadniającego opartego na technologii IoT

[Inteligentny system monitorowania nawadniania oparty na technologii IoT](#)
[Automatyczny system nawadniania roślin Chmura Blynk](#)

Zainspiruj się:

Praktyczne zastosowanie nawadniania kropłowego w gospodarstwie Szymona Leszczyńskiego:

- 8 hektarów upraw ziemniaków
- wzrost plonów o 100% już w pierwszym roku stosowania
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób
- lepsza jakość plonów

Obejrzyj film i zwróć uwagę na:

- zalety i wady systemu kropłowego
- co jest konieczne podczas konfiguracji i użytkowania systemu

ĆWICZENIE

04

Ćwiczenie dla uczestników: Scenariusz

Planujesz uprawiać ogórki na polu. Po przeanalizowaniu warunków klimatycznych i prognoz pogody stwierdzasz, że ilość opadów może okazać się niewystarczająca, by zaspokoić zapotrzebowanie ogórków na wodę. Co w takiej sytuacji zrobisz?

Odpowiedź A

Inwestuję w instalację zraszającą, aby zapewnić odpowiednią ilość wody.

Odpowiedź B

Nie robię nic. Mam nadzieję, że plony i tak będą duże.

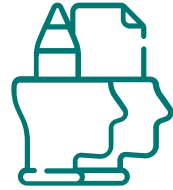
Odpowiedź C

Instaluję system nawadniania kropłowego na całym polu.

Ocena odpowiedzi

Odpowiedź A

Zraszacze zapewnią Twoim uprawom odpowiednią ilość wody. Pamiętaj jednak! Ogórki nie lubią wilgoci na liściach, ponieważ zwiększa to ryzyko wystąpienia mączniaka rzekomego i innych chorób grzybowych.

Odpowiedź B

To najtańszy pomysł, ale czy opłacalny? Może się okazać, że nie uda Ci się uzyskać wystarczających plonów, by pokryć koszty.

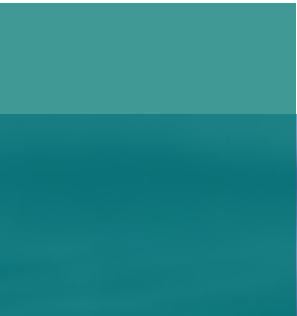
Odpowiedź C

Świetny wybór. Zapewnisz ogórkom wystarczającą ilość wody i zmniejszysz ryzyko wystąpienia chorób grzybowych.

Świetna robota!

W tym module zapoznałeś się z różnymi metodami nawadniania oraz ich zaletami i wadami. W następnym module dowiesz się więcej o systemach inteligentnego nawadniania opartych na technologii IoT.

www.smartskillsproject.eu

Śledź nas

Co-funded by
the European Union

Projekt zrealizowany dzięki funduszom Unii Europejskiej. Przedstawione poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Zarówno Unia Europejska, jak i EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności. 2023-2-PL01-KA220-VET-000178755